

16. OCT. 1924

III. évfolyam.

Satu-Mare Szatmár.

40. szám.

Cimborona

JÓGYERMEKEK RÉPES HETI LAPJA
Főszerkesztő: BENEDEK ELEK.

1924
október
5

Ara Romániában 6 L, Csehszlovákiában 2 Kč, Jugoszláviában 4 dinár

BCU Cluj / Central University Library Cluj

GIMBORA

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA.

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

Madárkák, madárkák, hová repültetek?
Üres a fa odva, üres a fészketek.
Bárhová mentetek, délre vagy keletre,
Ugy-e, visszajöttök ismét kikeletre?

ÉDES APÁM.

— Irta: BENKŐ ANNA. —

Édes apám, édes apám,
Ha egyszer csak fölébrednél,
Ha ott hagynád siri-ágyad,
S szép csöndesen haza jönnél...
Ha benyitnál kis szobámba
S látnál minket együtt ülve,
A sok nehéz napi-gondtól
Csüggetegen, kimerülve:

(Bethlen)

Ugy-e, ráismernél mindjárt
Mindig gyászoló anyámra?
Emlékeznél ugy-e, rám is,
A rég látott kicsi lányra?
Hiszen most is azok vagyunk,
Mint akiktől elbucszultál,
Hiszen most is ugy szeretünk,
Mint mikor még köztünk voltál.

Ha leülnél újra mellénk,
Mennyit tudnánk mi beszélni!
Ami nekünk olyan fájó,
Ami szívünk bántja, vérzi...
Ha ott hagynád siri-ágyad,
Ha egyszer csak fölébrednél,
Édes apám, édes apám,
Ó, ha egyszer haza jönnél!

A hős Pali.

— Irta: BENEDEK ELEK. —

A falu szélén, magas dombon állott Deményházy István gróf kastélya, melynek karcsu, magas tornyát a harmadik falu határából is látni lehetett. A kastélyból pompás kavicsos ut vezetett, melynek két oldalát sudár jegenyefák szegték. Magát a kastélyt óriási kert vette körül, mely százados fáival valóságos erdőnek tetszett messziről. Igazi paradicsom volt a kert s a kis Deményházy Zoltán és huga, Lilike, alig várták a nyarat, hogy ott hagyhassák a fővárost s tele tudóval szivhassák a tiszta, egészséges levegőt. Deményházy István gróf és felesége nemkülönben igen kedvelték e vidéket s nem volt arra szükség, hogy a gyermekek kérjék a falusi kastélyba való költözésre. Aztán ez a sok költözés nem járt sok bajjal. Egyszerűen elutaztak a fővárosból falura, alig kellett valamit magukkal vinniök: a kastélyt éppoly kényelmesen rendezték be, mint a fővárosi palotájukat.

Hanem ha egyebet nem is vittek magukkal, bármerre mentek, hurcolniok kellett azt a csöpp borzas pincsit, mely a Zoltán kedvence volt s melyről azt hitte az ő gyermek-eszével, hogy nélküle nem is tudna élni.

Az igaz, hogy Ugri (mert így hitták a pincsit), amilyen csunya, épp olyan okos és tanulékony volt s úgy tudott hizelkedni kis gazdájának, hogy ebben éppenséggel nem akadt párja. Pedig Zoltánnak hizelkedett az egész ház népe. El is rontották alaposan, bajos dolog volt az urficskának kedvét találni. A tanító urnak, akinek az abécé titkaiba kellett volna bevezetnie őt; a kisasszonynak, akinek meg a zongorát kellett tanítania, senki sem irigyelte a dolgát, mert Zoltán urfinak mindenre hamarabb volt a kedve, mint a tanulásra.

Legjobban szeretett játszani Ugrival. Pedig szülei is gyakran intették, hogy nem jó kutyával olyan nagy barátságot kötni. De Zoltán sokkal kényesebb volt, semhogy a jótanácsra hallgatott volna. S ahelyett, hogy ő tanult volna, nagy kedve telt abban, hogy ő tanítsa mindentéle ügyességre az Ugrit. És csakugyan ebben oly nagy volt a kitaratása, hogy Ugrit még táncolni is megtanította. Így aztán a kisasszony hiába is ült a zongorához, hiába mutogatta Zoltánnak a billentyűket, az ő figyelme ekkor is az Ugrin

volt, mely, a mint a kisasszony verni kezdte a billentyűket, táncra kelt. Zoltánnak pedig egyéb sem kellett: egyszeribe felszökött a zongora mellől s biztatta Ugrit, meg tapsolt neki.

Igy teltek, multak a napok. Zoltán, ha szép idő volt, kiment a kertbe és ilyenkor magával vitte kedvenc kutyáját is. A kert közepén egy nagy tó volt, olyan mély, hogy lehetett rajta csónakázni is. Azt, hogy csónakba üljön, még nem merete megcselekedni, de ahelyett egyéb mulatságot talált ki magának. Bedobta gummlabdáját a tó közepébe s Ugrit küldte utána, hogy hozza ki. A kis pincsi kétszer-háromszor kihozta egymásután a labdát, de Zoltán szörnyen dühös volt, ha nem ment be annyiszor, ahány-szor neki tetszett volna. Szegény Pincsi! Ment volna ő szívesen, de alig lihegett a fáradságtól. Ilyenkor mindig kellett valakit hívnia, hogy hozza ki a labdáját, mert ő nem mehetett utána. A tó olyan mély volt, hogy egy tizenkétéves fiút is ellepelt volna. Zoltánka meg alig volt még hat éves.

Egy meleg nyári délután Zoltán ismét kiment a tóhoz, vele volt Lilike is. Éppen először dobta be a labdát a tóba s Ugri javában uszott utána, amikor egy 12—13 évesnek látszó fiú közeledett feléjük. Rongyos, kócos fejű fiú volt, első tekintetre látszott rajta, hogy nincs édesanyja. Zoltán, aki egy kissé gögös is volt, egészen elpirult a haragtól: szörnyen bántotta, hogy az a csavargó fiú be merészkedett lépni a kertjükbe. Mindjárt rá is rivalt:

— Ki vagy te? Mit keresel itt, te borzasfejű! Lilike esdeklősen szólt közbe:

— De Zoltán, hagyd azt a szegény fiút!

— Mit! — pattogott Zoltán. Ki tudja, mért jött ide. Ha rendes fiú volna, nem volna borzas a haja. Borzasabb az Ugrinál!

— Gróf urfi — szólalt meg most a szegény fiú — ne bántson engem, nincs nekem sem apám, sem anyám; nincs, aki engem megfésüljön; nincs, aki énrám tiszta ruhát adjon. A nevem Csató Pali, apám béres volt a gróf uréknál.

— Hát mit akarsz!?

— Meg akartam ebben a tóban fürdeni s aztán elindulni világgá: szerencsét próbálni.

— Mit! Itten akartál megfürdeni? No hisz várj, majd hívom a kertészt!

— De, Zoltán! Ne bántsod szegényt!

Ebben a pillanatban a pincsi kimászott a partra s Zoltán újra bedobta a labdát.

— Utána, Ugri! — kiáltott a pincsire.

De Ugri nem ment a labda után, hanem odasomfordált a szegény Pali mellé s megnyalogatta.

Egyéb sem kellett Zoltánnak. Fölkapta Ugri s beledobta a tóba. Hanem Ugri azonnal megfordult s kimászott a partra. Megtagadta az engedelmességet.

Szörnyű düh fogta el a kis zsarnokot. Hiába csitította a galamblelkű Lilike, Zoltán toporzékolt haragjában. Megfogta Ugri s most már teljes erővel dobta be a tóba.

Lilike sirt s azt mondta:

— Ez kegyetlenség.

Pali nem szólt semmit, de Lilike észrevette, hogy egy könnycsepp gördült le az arcán.

Ebben a pillanatban hirtelen nagy szél kerekedett s a szegény Pincsit egyre beljebb sodorta s közben el is borította egy egy hullám. A nyomorult állatocska minden elmerülésnél nagy kortyokban nyelte a vizet s már az ereje is kezdette cserbe hagyni.

Zoltán még csak most látta, hogy mily szörnyű rosszat cselekedett. Kezét tördelve futkározott a tó partján s jajveszékelve kiabált segítségért. De a nagy szélben senki sem hallotta hangját. A pincsi egyre merült s szegényke már alig tudta egy-két pillantásra föntartani magát a víz színén.

— Nem engedem, hogy odavesszen, megyek utána! — kiáltotta Zoltán.

Ledobta kabátját, kalapját s már éppen a tóba akarta vetni magát, amikor hirtelen megragadta karját az árva fiu.

— Vissza! — kiáltott — hisz' maga belefullad! Majd én kihozom!

Beleugrott a tóba s teljes erővel uszott a kutyácska felé. A tó egyre erősebben hullámozott s egy egy hullám úgy fejbévágta Palit, hogy visszatántorodott. De újra összeszedte erejét s uszott tovább. Látszott rajta: elhatározta, hogy a kutya nélkül nem jön vissza.

Még egy lökés s keze közt lesz az Ugri! Szegény Ugri! Már teljesen kimerült. Lábacskái

nem is vergődnek, csak a füle mozog még, talán azt is a szél mozgatja: ki tudja, talán már késon is jött a szabadító, a kis hős.

De nem! Ime, amint megragadja Pali az ujra merülni kezdő kutyácskát, hallja keserves nyöszörgését. Tehát még van benne élet. Hóna alá fogja s így aztán mind a két karját használhatta valamennyire, megfordul s uszik ki a part felé. Ott reszketve várja Zoltán s vele Lilike. Imát rebeg az ég felé, most már nemcsak a kutyácska, de a szegény árva fiu életéért is, akit pár perc előtt még oly durván bántalmazott.

S amint eközben megérkezik az árva fiu s utolsó erejét összeszedve, kimászik a partra, Zoltán önkénytelenül átöleli mind a kettőt: a fiut is, meg a kutyát is.

— Bocsássatok meg! — zokogta.

— Bocsássatok meg neki, zokogja Lilike is.

Valóságos diadalujjongás közt kísérik elő a kastélyba a kis hőst és Ugri. Egy pillanat alatt összefut az egész ház népe s nagy a rémület, amikor megtudják, hogy Zoltán maga akart a kutyáért menni. A grófné mama, amikor Lilike elbeszéli az egész történetet, jóságos tekintettel fordul az árva fiu felé, megfogja kezét s úgy vezeti be egy vendégszobába. Amikor aztán száraz ruhát adnak a kis hősrre, a grófné előveszi a fésűt s saját kezével fésüli szép simára azt a szegény borzas fiut, akit az előbb Zoltán megcsufolt a borzassága miatt.

— Ne félj, fiacskám, — mondja a jóságos grófné — lesz rá gondom, hogy ne légy többet borzas.

Az árva fiu, a kis hős, nem volt többé hontalan. Ott maradt Zoltán és Lilike mellett. Vigyáz rájuk s játszik velük. Kevés idő múlva már Zoltánnak nem kedvence az Ugri. Szereti most is, de nem olyan nagy bolondja. Sokkal jobban szeret a kis hőssel játszani. Ha pedig nincs idő a játéokra, tanul, mégpedig szorgalmasan. Olvasgatja a szép képeskönyveket s próbálgatja lerajzolni azokat a gyönyörű képeket. Amikor aztán már minden képet lerajzol, próbál fejből rajzolni. Nem lehet ugyan megismerni, hogy kit ábrázol a rajz, de mindenik rajz alá ezt írta: »A hős Pali.«

(Kisbaczon.)

Mese a szegény legényről, a kis fiuról, meg a cserebogárról.

— Irta: SZONDY GYÖRGY. —

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy özvegy asszony, annak meg egy szép, derék fia. Bizony, nem duslakodtak az arany-ezüst marhában, de azért volt mit aprítaniok a tejbe. Kicsi házikóban laktak, már majd csaknem a faluvégen. Két apró lóval kereste meg a mindennapi betevő falatot a legény. Fuvarba járt erre-arra, meg aztán egy kevés földescskájuk is

akadt. Egy szó, mint száz, nem panaszkodhattak; nem is panaszkodtak. — A legény már a jövődöbelijét is kinézte magának. Az se volt gazdag, noha elég tehetős ember leánya. Megszerették egymást, aztán a leány apja is becsülte a legényt.

— Tudom, nem dorbézolod el a vagyont, inkább magad is szerzel hozzá. Nem bánom, neked adom a leányomat.

Már a lakodalom napját is kitűzték, már a vendégeket hívogatták a vőfélyek, amikor egy napon csak kitört a háború. Rátámadtak a burkusok az országra. Kidobolták uton-uffélen a király hírnökei:

— Katonának hi minden embert a király! Holnap reggelre ott legyen mind a kaszárnyában. Holnapután reggel indul a sereg.

— No, ez rosszkor jött, gondolta a legény. Mit volt mit tenni, özvegy anyja pogácsát sütött az utra, összecsomagolta kis motyóját, megölelték-megcsókolták egymást.

— Isten áldja, kedves édesanyám, vagy lát többé ezen a világon, vagy se!

— Isten áldjon, édes fiam! Vezéreljen is vissza erőben, egészségben!

Elindult a legény, de még nem ment a városba, csak a kertek alá. Amikor bealkonyodott, kiszökött hazulról a mátkája is. Jól tudta, hogy a kertek alatt várja a párja.

— No, Juliskám, Isten megáldjon, én megyek a háboruba! — így a legény.

A leány bezzeg nem szolt egy zokszót se, csak odaborult, mint a bokor a legény vállára.

— Elmegy-e máshoz Juliskám, ha nem kerülök haza esztendőre? — faggatta a legény.

— Nem megyek én! — nyögte a leány.

— Hát kettőre?

— Kettőre sem!

— Tizre sem?

— Tizre sem!

— Százra sem?

De akkor már csókkal tapasztá be a száját a leány, úgy gügyögte nagy szerelemmel:

— Sohasem megyek, holtomiglan mind csak read várok!

No, ott elbucsuztak egybe. Nekiindult a legény, reggelre benn volt a kaszárnyában. Huszárnak öltöztették menten, merthogy huszároknál telt ki az ideje. Másnap már indultak hangos muzsikaszóval a háboruba.

— Hej, édes szülőföldem, édes szülőanyám, szívbéli szép mátkám, vaj' látlak-e még valamikor? — sóhajtott nagy magabusultában a legény, amint az utolsó torony is eltűnt a szeme elől.

Három nap, három éjjel mind dübörgött velük a gőzmasina. Akkorára olyan nagy hegyek közé értek, hogy talán csak a madár repülhet olyan magasra, vagy még az se.

Nekifohászkodott a sok szemenszedett derék huszárlégy.

— Sohanapig sem vergődünk ezeken a rusnya hegyeken keresztül!

— Már hogyné vergődnénk! — így a kapitányuk. — Hát, ha tiszter ilyen magasak volnának, vitéz huszár ugyan keresztül nem jutna rajtuk?

Lóra kaptak, neki a vad, sivár hegyeknek. Szikláról-sziklára, bércre-bércre ugrottak a lovak. Szikrát vert a patkó, gördült nyomán a görgeteg. Farkast, medvét vertek fel pihenő

vackából. Menydörgő fergeteg villámlott a fejük felett. Ők csak mentek, mendegéltek szaporán.

A tizenharmadik napon elértek a hegy tejére. Hát, ott terült el egy óriási síkság. Teli-des-teli bogánckóróval. Bogánckórós síkság kellős közepében várt rájuk a burkus király hadserege.

— Előre fiuk, csak utánam! — kiáltott a kapitány és kirántotta a kardját.

— Előre! Rajta, huszár! Rajta, rajta! — kiáltották a huszárok. Vágtattak villogó kardokkal, neki az ellenségnek.

Azok meg csak álltak, mozdulatlanul. Még csak a szemük sem rebbent. Egyszerre aztán, amikor már alig egy kőhajításra értek a huszárok, kettévált a mozdulatlan sereg. Valami csuda-szörnyek rontottak megöle a huszárokra. Páncélos vaskocsik, amikből puskák, ágyuk szórták a halált. Lekaszálták a pompás legényeket. Hullott a halott, mint aratáskor a gabona. Alig néhány menekedett meg közülök. Sarkantyuba kapva a lovát, úgy vágtatott visszafelé a nagy bogánckóró mezőn. Közöttük a mi legényünk is. Nyomukban az ellenség lovasai.

Vágtat, vágtat a mi legényünk, már úgy lehet lerázta volna magáról az üldözőket. Akkor felbukik előtte egy aranyos ruhás főtiszt. Megbotlott a lóva a bogánckóróban, keresztül esett a fején, nem is állt többé talpra.

Kapja magát a legény, leugrik a lováról, viszi a főtiszt elé.

— Alássan jelentem, ihol az én lovam, tessék felülni.

Végignézte a tiszt szeretettel.

— Hát veled mi léssen, hü katonám?

— Majd megsegít az én Istenem, főtiszt uram.

— Aztán hoqy háláljam meg a jószágodat? Ihol ez az aranyos pisztoly, neked adom.

— Köszönöm szives jóindulatját, de mi haszna nekem az aranyos pisztoly. Majd megfizet nékem, főtiszt uram, ha valaha bajba jutok!

— Megfizetnék én, fiam, de miről ismerlek read?

— Csak annyit mondok én majd, hogy »mukk!« — arról aztán tudni lehet a többi!

Tenyérébe csapott a főtiszt a legénynek, felült a lóra, elvágtatott.

Ideje is volt, már ott jártak az üldözők. Nem menekülhetett előlük a legény. Elfogták, elvették kardját, karabélyát. Vitték hadifogollyan.

Emésztődött, busult szörnyen a szegény huszár. Mi lesz már belőle? Vitték, csak vitték, gőzmasinán, hajón, beletelt abba talán két hónap is, míg végre megálltak. Akkor már éppen-ségesen az óperenciás tenger tulsó partján voltak.

— No, sohasem hittem volna, hogy itt is élnek emberek! — sóhajtott a legény. — Én jó Istenem, innen ugyan hogy viszel majd haza?

De csak beletörődött szomorú sorsába. Járt a többi, sok ezer hadifogollyal a bányába. Mert

ez a vidék sik volt ugyan, mint a tenyerem, mégis nagyban bányászkodtak raja. Nem aranyat, nem is ezüstöt, de még vasat sem. Ugyan mit hát? Semmi mást, hanem medvecukrot. Ugy terem az ott a földben, mint a só. Avval élnek az országnak a népe.

Bányászta, ette szegény fogoly katona a teméntelen fekete medvecukrot. Hazulról nem hallott hirt, de egy árva szót sem. Pedig telt, mult az idő, már esztendeje is eljárt, hogy elbúcsuzott szülőanyjától, szívbeli mátkájától.

— Nem is látom én őket többé soha! — így törte magát egy este, mikor nagy fáradtan aludni dőlt le.

Ebben aztán majdnem eltalálta az igazat. Álmában megjelent neki az anyja.

— Édes egy fiam, velem már nem találkozol többé — szólott hozzá. — Te is elpusztulsz, ha még itt ülsz soká. Ne várj senkire, odahaza elfeledkezett mindenki rólad. Indulj neki azonnal, menj mindig napkeletre, hátad mögött az operenciás, haza jutsz. Ne vigyél magaddal innen egyebet egy cserebogárnál. Az megsegít, mikor már semmi más nem segít.

Felserkent a legény, azonnal utnak indult. Csak a folt hátán folt köpönyegét kerítette a vállára, aztán fogott egy cserebogarat. Beletette egy gyufáskatulyába, azt madzagra kötötte, nyakába akasztotta. Aztán csak ment, mendegélt. Hol koldult, hol dolgozott. Hol szívesen látták, hol meg elkergették. Nem törődött mindezzel a legény. Éjjel-nappal hazagondolt, vitte a vágya. Hiszen bár az vitte volna, ne a lába. Így elmúlt kerek két esztendő, mire hazajutott. Rongyosan, piszkosan; alig takarta testét a gunya. Hanem a cserebogarat elhozta épen.

Ment először is a falujába, özvegy anyja kicsi házához. Messziről nekitámadt a kutya, amint közeledett. Idegenek laktak a házban.

— Mit keresel itt? Eredj dolgozdra! — kiáltották a legénynek, amikor kopogtatott.

Megvakarta a fejét a legény.

— Elmennék én, de mikor az enyém ez a ház! Én vagyok a gazda, most jöttem az operenciás tengeren tülről!

Huj, lett erre nagy ribillió! Cséphadaróval, löccsel, karóval estek a legénynek az idegenek.

— Eltakarodj innen, szemtelen, hazug csavargó! Az özvegy asszony fia meghalt a háboruban. Van, aki szemével látta, amikor leszurta egy burkus huszár.

Futott szegény legény, nem szállhatott szembe annyi támadóval. Mikor lemaradtak róla, elballagott a mátkája házához.

— Ő bizonyosan megismer, — gondolta magában bizakodva.

— Ki vagy, jó ember? — fogadta az udvaron a gazda.

— Én bizony ez és ez, — mondta a legény. Nagyot kacagott az ember.

— Ne tréfálj, öcskös, mert megjáró velem. Törvény bizonyítja, hogy te már meghaltál. Házadat, földedet elvették, eladták. Hát, ha eddig nem pusztultál el, most már vész el mentől előbb. Arra ne is gondold, hogy a lányomat hozzád adom. Még a színe el sem bocsállak. Hordd el magad, sehonnai csavargója!

— No, édes cserebogaram, most segítség rajtam! — dűnyögött a legény. Mihez fogjak már most? Én bizony elmegyek király őfelségéhez igazságot kérni!

(Vége következik.)

A kis bolond Cselelendri.

— Mese. —

Írta és rajzolta: GULYÁS KÁROLY.

Hol lakott, hol nem, föld gyomrába, víz sodrában, vagy a pokolnak torkában híres Cselelendri, ebből én semmit el nem árulhatok, csak annyit mondhatok róla, hogy ott lakott vagy két ebfordulásnyira attól a helytől, ahol piros alma hull az utra, ahová hernyó, prűcsők, cserebogár mind eltalál és amerre vércsefiu, róka, patkány, mind valahány csak arra jár. De ezek osztán mind hallották a Cselelendri nótáját, ahogy dalolni szokta:

A csizmában nincsen kéreg,
Megette a patkányféreg,
De én nem bánom,
Még ezt kiállom,
Lesz még új csizmám is a nyáron,
Mert hát, csinósítom magamat,
Várom a galambomat!

Ugyan kire várt volna Cselelendri, ki járt volna őfeléje más, mint a hideglelés, hiszen

azért volt kiírva a háza oldalára jó nagy betűkkel, sóval és korommal egyaránt, hogy:

Nincsen idehaza, akit a hideg keres!

Mert hát neki bujdosnia kellett a „saját” hajlékát!

ban is a hideg elől, hogy meg ne találja. Ha az egyik szobában danolt, akkor a másik szoba felől kereste hiába a harmadnapos hidegrázás. Hát hiszen ha megtalálta, igaz, rázta, ugyan cifrázta a balkezét, a vakszemét ez a jámbor kis betegség. Nem hiszem, hogy a kaszás pók lába is többet nyugodna, mint amelyet a kis bolond iramodott örömeiben, ha egyszer tul volt a hideg-lelésen. Én a tenyeremben nem tudtam volna tartani a talpát Cselefedrinek, akkorákat ugrott széles jó kedvében, amikor egyszer-egyszer becsaphatta az írásával is a hideget. Mert osztán valami gyönyörű helyen lakott. Minden teketória nélkül mondhatom, hogy ahol Cselefedri tanyázott, hát az fákkal, kősziklákkal téres hely volt, ahol csengővirág-kóró, ördögharapta fű, finom farkasalma nagy bővön termett. Kutyakaporvirág, gólyakörömlével, drága kócsos dió, vadmandula gyökér, oltott bagolytűdő, bolhafű, meg cserfahéj világért sem nő akkorát az esőért epedő mezőn, mint azon a tájon, ahol a hátát szántotta, boronálta ennek a kis bolond Cselefedrinek a hideg.

Nos halljatok csudát: a virágos mandula nem hullatja úgy a szirmát, ahogy Szupujkónak, a király szépséges leányának könnyei potyogtak Cselefedri után, úgy sajnálta szegényt. Még egy tyukboritónyi kosár földet is vitt magával ez a drága Szupujkó, hogy arra ülve még jobban, még magasabbrul sajnálhassa a kis bolond Cselefedrit, amikor arra téblábol az öreg Pásó sógor. Nem mondom kétszer se, hogy még ez is könyökig meg ne lett volna hatva, hetve, ahogy segített sajnálni Szupujkónak Cselefedrit, de még ugyancsak tapogatta a bölcsesség fogát is Pásó sógor, hogy mi módon is segíthetne ezen a bolond állapoton.

— Szépséges, szép Szupujkó lelkem, — böfentett egyet mégis Pásó sógor, — mondanék egyet, kettő lesz belőle, én neked kéretlenül is adok tanácsot, hogy látom hajolni enyvnel, szu roknál lágyabb szivecskédet Cselefedri felé. Azt tanácsolom, drágám: addig lóssál-fussál, míg valakitől száraz ágat kapsz majd virágszálért cserébe, osztán ha evvel a száraz ággal megpaskolod Cselefedrit, egybe eltávozik tőle ez a kesztyűbe dudáló hideglelés!

Bizony szép Szupujkónak szomju torka is kiszáradt, de még a nyelve is inyéhez ragadt, ahogy a Pásó sógor beszédét egyik fülén be, a másikon kieresztette. De ha egyszer elhatározta magában szép Szupujkó, hogy kiveszi a hideg markából ezt a kedvére való Cselefedrit, azon osztán a trombitazengés se változtatott. Magához vett mindent, mi az utra kellett: kosnak, borznak szőre-bőrét, fonalt, cérnát, sárga gyopárt és megindult száraz ágat kapni gyenge virágszálért.

Hogy miért vitt magával ennyi mindenfélét, ennek mindnek megvolt a maga oka-foka, Pásó sógor mindezekre kioktatta szép Szupujkót. S hogy osztán mi mindent nem látott utjában gyönyörű Szupujkó, ahhoz én nem keltem fel ma elég korán, hogy mind elmondhassam. Látta sza-

porodni az ég csillagait, agyonsokasodni a tenger fővényét, míg elérkezett oda, ahol az ég zengett, ahová az öreg takaros Pásó sógor igazította, Gugyori nénémasszonyhoz. Na, még ez a vén Gugyoriné volt csak az igazi igyiri-bigyiri vén boszorka. Bizony, majd füstbe ment a fogadása szép Szupujkónak, ahogy meglátta ezt a boszorkányok nagyanyját, aki nemcsak a nyelvét, hanem a nyelve hegyin a fogait is öltögette. Rögtön látta szép Szupujkó, hogy csakis ez a vén, borsószalmán megégetni való Gugyoriné lehet a kis bolond Cselefedri megrontója, hiszen magának, Szupujkónak is összeverődött még a rózsás kis térdekalácsa is, amikor rája vigyorgott Gugyoriné füstön száradt képe. Ugyan jól fogott megint a Pásó sógor tanítása. Mert ahogy nagynehezen egyszerre szolgálatába fogadta szép Szupujkót ez a seprüzni való vén boszorkány, rögtön felküldte volna a vacsoracsillag feljövelekor, fel a fára, sárga ugorkáért. De ahogy meglátta szép Szupujkó a fát, észébe jutott az a híres, nevezetes mondás, hogy:

Fel ne mássz a fára,
Ha gyengéled tövét,
Be ne lépj a vízbe,
Ha nem látod követ!

Egy cseppet se igyekezett hát szép Szupujkó fel a fára, hanem fonalt-cérnáját össze-vissza toldva, úgy leszedte az ugorkát a fáról, hogy helybe. Mire széjelnézett Gugyoriné, látta, hogy szép Szupujkó úgy igyekszik, majd lefekszik. Egészen megnyugodott hát, amikor fel is tálalta Szupujkó a pompás lekváros ugorkát, oltott fodormintát, gyömbért, nadragulyát, mindent, ahogy kellett, amitől meg a boszorka kis gyomra telistele lett. Evés után Gugyoriné könyökére borult, az asztalra bujva egyfolytában aludt. Szupujkó se volt lusta, ahogy látta elaludni ezt a vén viperát. Rögtön széjelnézett mit tehessen, hogy a dolgot előbbre vihesse.

Legelőször is szép virágát elrejtette, aztán megindult, széttekintgetett a szobában, ha valahol megtalálná azt a bűvös szárazkórót, amiért

ő idefáradt. Hát talált is ő sokmindent. Kanálfejet, villanyelet, férgesedett töklevelet, ágat-bogót, hasadt csuprot, csak éppen a száraz ágat nem találta. Már nem tudta, megolvadjon bánatában, vagy elázzon könnyeiben és mérgében, amikor egyszerre eszébe jutott megint a Pásó sógor tanácsa. Mert mire is hozta volna akkor a kosnak, borznak szőre-bőrét, ha nem arra, hogy körülrakta véle a vénasszony asztalát, ahol szunyókált a lelkem osztán a sárga gyopárnak levélével is meghintette a helyet. Mindjárt meg is lett a hatása ennek. Gugyoriné álmának a megrontása lett ebből, és valami bolond kavardás támadt mindjárt. Hogyne, mikor azt álmodta egyszerre a vén boszorka, hogy a kos mind őt ökleli, borz meg a torkának esik, védelmet meg nincs hol kapjon. elől, hátul és keréken sárga gyopár mindenfelől!

Hát ez álomnak szörnyű volt, de mit látott egyszerre csak szép Szupujkó! Gugyoriné a kebléből álmában huz ki egy vesszőt. Vessző volt, vagy száraz kóró, ilyesmihöz volt hasonló, ezzel védte volna magát a vén szipirtó.

Szupujkó hogy ezt meglátta, magát rögtön feltalálta, kikapta a kezéből s elinalt az átokhelyről. Kosnak, borznak szőre-bőrét természetesen hagyta, hadd viaskodjék az ebadta vénség továbbra is az álmával, ő ezalatt — úgy gondolta — messze halad zsákmányával, az elrabolt száraz ággal.

Gyönyörűszép virágszálát azonban szintén nem felejtette ott a vénasszonynál. Hát ahogy kilép az ajtón, mi történik véle. Felkapja a szél és viszi, viszi, de még hogy repíti száraz kóróstól, szép virágostól, a virágnak gazdjához, kisbolond Cselelendrihez.

Messziről látta már a kiírást, ahogy krétával, korommal tündökölt a hideg ellen való védekezés. — Ne busulj, Cselelendri, kis bolondom, nem kell többé elrejtőznöd a gyengén forró hideg elől, csak egyszer végigverhessek a hátpecsenyéden ezzel a varázsvesszővel, egybe ott leszek!

A kis bolond Cselelendrit éppen akkor törte, marta és gyötörte az inség, nyomoruság, kárvallás, szoruláság lágymeleg hidege és ahogy Szupujkó megérkezett, Cselelendri éppen azt danolta, hogy:

Én is pisze, te is pisze,
Uccu pisze, vesszünk össze!

— Hát ugyan miért vesznénk össze, — kiáltotta Szupujkó, — mikor oly szempillantás alatt kibékítelek édes magaddal is, kis bolond Cselelendrim!

Azzal jól végigvert Szupujkó háthosszában a Cselelendri horgasinán. Már ettől aztán nem úgy rázkódott Cselelendri, mint ahogy a bolharázó sebes táncban szokás, hanem nagyhetykén kihuzta magát, mint malac az esőbe. Csak erre a nagy ijedtségre még annyi hang se jött a nyelvére a kis bolondnak, hogy meg-

köszönhesse a Szupujkó hozzá való nagy jó-ságát, szíveségét.

Szupujkó is, ahogy szemtől-szembe állott Cselelendrivel, hát előntötte édes két orcáját a pirulásnak gyönyörű rózsája és mire lélekzetet vehetett volna Cselelendri, máris azt kérdezte nagy hamiskásan a tündérszép kisasszony:

— Cselelendri, kié vagy, ha már az enyém nem vagy?

Erre már csakugyan megjött a váltott szava Cselelendrinek is és kirukkolt véle rögtön hogy:

— Kié lennék én másé, mint ezé a drágalátos gyönyörű Szupujkómé!

No hiszen, volt mit látni a Szupujkó királyi szüleinek, hogy ők is odacsődültek a Cselelendri hirtelen kiagyóulásának örömére. De még arra a kis házra se igen ismertetek volna rá többet! Bezzeg egyszerre leolvadt róla minden meszes, kormos felírás, de még a ház négy fala is szertemállott annak a fényes palotának a láttára, ami ott kelt, ott nőtt ki a földből egy szempillantás alatt a Cselelendri, meg a Szupujkó lakásának. Minden holvalójukat idehozták az öreg királyék is, úgy lakták meg a fényes lakodalmat Cselelendriék, ahol a kállai kettőst egymagában rakta széles jókedvében Pásó sógor.

Ei se hiszitek, milyen boldog pár lett Szupujkóékból és ha csakugyan nem hiszitek, már én arról se tehetek.

(Marosvásárhely.)

Költészet.

— Irta: ZURÁNYI VILI —

*Ha minden elhagy
S bús lesz az élet,
Csak te ne hagyj el,
Szép költészet.*

*Ha száll reményünk
Szűnik ábrándunk,
Hozd vissza eltűnt
Gyermekálmunk.*

*Hozz vissza mindent,
Mi szép volt, mesés,
Felejtsük, hogy fájt
Az ébredés.*

*Felejtsük, hogy fájt,
Hogy bús az élet,
Zeng gyermekálmunk,
Szép költészet!*

(Nagyvárad.)

Beszámoló a nyári vakációról.

— Első közlemény. —

Kirándulás Ruszkabánya-Ruszkicába.

Köröskörül magas bércek. A fák közt itt ott megcsillan egy-egy lassan hamvadni kezdő pásztorfűz fénye. A mély, szűk völgyben, az ezüstösen kigyózdó Ruszka partján keskeny ut vezet. Némelyütt ellepte a termésköböl rakott utat a gyp, melyen itt ott reszket a harmat. Mindig világosabb lesz. Végre megjelenik az ég peremén, magas bércek mögött a várva-várt nap. Fényes sugarait lelöveli a földre és pazarul szórja ránk.

Sűrű erdőkben, illatos hársfák alatt megszólal a pásztorfiúk kis tilinkójának mélabus hangja. A madárvilág is fölébred, hangos csicsérgésük, vig dalolásuk fölverik a csendes erdőt. Közbe-közbe csendül a legelésző báránykák csengőinek csilingelése. A nap aranyárga sugarai fölszárítják a virágok kelyhében csillogó harmatot.

A szűk völgykattalanban, a Ruszka partján, a keskeny uton két magányos kocsí halad. Vig kiránduló társaság ül benne. Csengő nevetésük, vig dalolásuk fölriasztja a fák levelei közt lapangó pilléket édes álmukból. A völgykattalan hirtelen kitarul. Az egyforma terméskövekből kirakott országutat fölvaltja a Ruszkabánya-Ruszkicai út. A kerekék is másképpen forognak a nap fényében csillogó márványkavicson, melyekből az ut ki van rakva. Az ut mentén, a Ruszkán túl nagy gyümölcsöskert húzódik, melynek íai zletes gyümölcsökkel vannak megrakva. A hegy tövében serény munkások fejtik a követ. A csendbe csak a csákányok egyhangú kocsolása vegyül. Némely helyen az ut kereszteződik a nemrég épült keskenyvágányu vasutvonnallal, mely Ruszkabányát, illetve annak egyik mellékrészét, a Lóznát, összeköti a legközelebbi vasuti állomással. A magas jegenyefák közül előcsillogott a ruszkabányai templom fényes, bádognyája és aranyozott keresztjéről a nap sugarai, mint egy fényes tükörről verődtek vissza. Lassanként előtűnedezték a mohás fedelű házak virágokban pompázó kis előkertjeikkel. S mind-egyre találkozunk egy-egy lassan dőcögő kocsival, melyen a nagy márványdarabokat szállították az állomásra.

Ruszkabányán leszállottunk és ellátogattunk egyik rokonunkhoz. Ez elvezetett bennünket a vashámorba. Messze elhangzik dübörgése, katógása. Bent óriási, mázsás kalapácsokkal puhítják, kopácsolják formákba az izzó vasat.

Miután végig néztük a hámort, felszedelődünk, a kocsikra ültünk és elhagytuk Ruszkabányát. A völgy itt újra összeszűkül. Jobbra magas sziklafal, balra pedig sudár fákkal benőtt meredek erdő. Az ut mentén dühösen csapkodva, fel-felvetve az ezüstpikkelyű pisztrángokat csörgedez a Ruszka patak. A sziklafal tövét hosszú

idő lefolytával egészen kivájta a víz. A meredek sziklafalon itt-ott feltűnedezik egy-egy hosszú cső, amely magánosan, elszántan hajol a szilaj víz fölé. Magasan, fönt a sziklatetőn még-még küzd széllal, viharal, dacolva az idő viszontagságaival egy düledező kemence romja. Őseinknek eme hasznos művét rommá düllesztte, elpusztította lassan-lassan a gyors szárnyakon repülő idő. Egy röpké pillanatra, mint száguldó villám cikázik át agyamon őseink emléke. Vissza-vissza gondolok rájuk, kik tán tudatlanabbak voltak minálunk, de boldogabbak is.

Ezen a helyen régente a nyers ólomércet a kemencékben, fönt a sziklatetőn felolvasztották és az izzó-folyó ólmot a lenyuló hosszú csövekbe öntötték. Lent azután a hűvös, jéghideg csermely susogó hullámaiba érve kezdett lassan kihűlni. Akkor hirtelen, még puha, langyos állapotban, fürge, gyors és ügyes kézzel formákat gyurtak az ólomból. Így készítették őseink kezdetlegesen, ólomból különböző számaikat.

Mindnyájan elmerengve a régi jó időkről, hagytuk el ezt az emlékezetes helyet. Csöndes merengésünket megszakította Ruszkica megpillantása. Mindinkább közeledtünk célunk felé. A kocsis csördített ostorával és a lovak vigan vágattak Ruszkicára be. A völgy itt is szűk és a házak a hegy oldalába vannak építve. Ugy tetszenek, mint egy-egy katicabogár, melynek feje és elülső testrésze látszik csak ki a földből.

Leszállottunk a kocsiról és gyalog mentünk végig a falun, hogy jobban szemügyre vehessük. A falun túl egy meredek, keskeny, vagy két kilométer hosszú ut következett, mely a márványbányához vezetett. Előbb megnéztük a fűrésztelepet. Erős acélfűrészek zugva, zakatolva szelték kisebb lapokká az óriási márványkolosszusokat. Majd egy széles vágány mentén haladtunk fölfele, melyen nagy márványtömbökkel megrakott kocsikat eresztettek le csavarokon, meg kötéllel tartva, hogy a meredek uton el ne szabaduljanak.

Már dél volt, a nap hevesen tűzött le ránk és mire a tetőre értünk, csurgott rólunk az izadság. Fent óriási daru működött. A legnagyobb könnyedséggel, mint a pelyhet emelte magasba az óriási márványdarabokat a munkásokkal együtt. Amint a daruhoz értünk és egy pillantást vetettünk az allattunk tárongó mélységbe, szemünket majd megvakította a nap tűzében káprázón tündöklő fényü, csillogó márvány. Amikor már lassan, valahogy megszokta a szemünk, lementünk és némán elnéztük, mint bányásszák a márványt. A középen egy óriási darab volt körülvágva, csak az alsó része állott még szilárdan, melyet a munkások és gépek zugva, zakatolva igyekeztek elvágni. Ugy tet-

szett ez a fedetlen bánya, mint egy kristályalota terme, melynek fala, padlója kristályos, csillogó, hófehér márvány. A sok ciráda, emelkedés rajta hasonlított a bazalthez, melyek, mint az orgonásipok sorakoznak egymás mellé. Gyönyörűséggel telten hagytuk el a csodaszép helyet. De elragadtatásunkat megakasztotta a fáradság, az éhség. Elmentünk a körülbelül 3-4 Km-re fekvő Hétforráshoz, hova a kocsikat már előreküldöttük. Ez körülbelül 1100 méter magasságban van. Hét hűvös forrás vize csörgedez egymás mellett, pár lépés távolságban, melyeket a hét magyar vitéz nevéől neveztek el. Most már csak a márvány emléktáblák töredéke emlékeztet rá, jelzik e helyet... Itt ott még fénylik egy-egy arany betű, valamelyik nagy név maradványa. Fáradtan roskadtunk le a harmatos gyepre és kezünkkel meritettünk a forrásból kibugyogó, csobogó, üdítő vízből. Majd asztalt terítettünk a földre. Néhány lépésre fölünk tüzet raktunk, felette süttöttünk aztán nyárson csirkét. A kocsisok még pisztrángot is fogtak, mit szintén megsüttöttünk.

Amig elkészült az ebéd, szeltünk egy-egy karéj kenyeret és a csirkéből csöpögő zsír alá tartottuk. Finom az nagyon. Amikor már elfogyasztottuk jó étvággal egyszerű, de izletes ebédünket, bejártunk egy közeli erdőt. Virágokkal megrakva, dalolva, vidáman tértünk vissza a kocsikhoz. Miután egy kissé kipihentük magunkat, elindultunk vissza, hazafelé.

A nap már leáldozófélben volt, amikor hazaérteztünk. Övele együtt mi is lenyugodtunk kipihenni a fáradságot, elálmodni oly édesen a napok örömeit. Oh, édes álom!

Van ennek az elhagyott kis falunak (Novákfalva-Glimboca), ahol én nyaraltam, egy nevezetessége: egy nagy fűrésztelep. Körülbelül öt éve meggyulladt. Tűz pusztított rajta, az egész

telep lángokban állott. A gyár majdnem porig leégett. A lángok a falat rombolták, a hőség elhajlította a vasgépeket. Nagy tűz volt. Most pedig újból virágzik. A tulajdonos mondotta: »E telep nem volt, hanem lesz!« És valóban újból felépült szebben, nagyobb méretekben.

A fél falut foglalkoztatja, a fél falunak ad kenyeret. Vagy öt kis mozdonya van és több kis fa-szállító vagonja. A lát a község felett fekvő Aszkucita és Godeana hegyekről szállítják. A tüzelőfát egyenesen az állomáson levő telepre, míg a rönköket előbb a fűrésztelepen feldolgozzák és csak azután kerül az állomásra. E telepen szemet is égetnek. Nagy fekete gyepfölddel befedett dombok, melyeknek csúcsából vékony füstfónál száll fölfelé és pár méter magasságban szertefoszlik köddé. A fűrészgépeket mind víz hajtja, a Pojana Bisztra. A telep villanyvilágítással van ellátva, holott a faluban nincsen. Sötét éjszakákon a fény egészen megvilágítja az eget. A telep közepén fekszik a fűrészház, gépjavitó, lakatosműhely, gépház és még több műhely. Ezeket körülveszik a hivatalnokok, gépészek, lakatosok házai, melyeknek közepén van a nagy főépület, az igazgatói lakással, irodával és több vendégszobával. Most ujabban egy kis kaszinó is épült a telepen. Van a munkások közt egy óriás, az óriási Lája, hatalmas szál embert 2'17 méter magas és erős, mint egy bivaly, miért is több fizetést kap.

És ha most végignézek az emberi kéz e nagy, hasznos művén, mint egy kísértetjáró éjszakán, eltűnnek előttem a nagy épületek. Káprázik a szemem, látom, amint recsegve bedül a tető, amint nyaldóssák a lángok a falat. Mint egy álom vonul el előttem a kép, látom a tüzet, a biborban fénylő, csendes éjszakában messzivilágító, pusztító tüzet.

(Temesvár.)

Eröss Alfréd.

Beszélgessünk, cimborák.

Drága Nagyapó!

Akárhogy pipiskedek sokszor anyuka körül, amikor ír, soha nem tudok meg semmit addig, amig nyomtatásba nem jön. Így jártam a Beszélgessünk, cimborák kal is. Csak a Cimborából olvastam mint a többi gyerek.

Nekem is van egy megfelelő kis történetem.

Nagyon eleven, játékos gyermek vagyok. Mindenki kidől mellőlem a fáradságtól, amikor én még mindig bírom az ugrálást, szaladgálást. Az iskolában talán senkinek sem voltak olyan hosszúak a tanórák, mint nekem, úgy vártam mindig a tízperces szünetet, hogy mozoghassak már egy kicsit.

Most, hogy a második polgárba jártam, volt egy nagyon gyenge tanuló osztálytársam. Szorgalmas volt ő szegény, de azért, tudja is-

ten, mégsem boldogult a tanulással. Bukásra állott.

Megkért, hogy óra előtt mondjam el neki néhányszor a leckét, mert ő így, hallás után jobban megéri, mintha a könyvből olvassa.

Őszintén megmondom, hogy először nem szívesen teljesítettem a kérését, mert így nem meheltem játszani. Nagy áldozat volt nekem lemondani valaki kedvéért a játékról. Gondoltam, hogy vagy két nap kisegitem a tanulásban s harmadnap megszököm előle.

Hanem a második napon felszólították őt több tantárgyból és a tanárnőink csodálkozva halgatták a jó feleleteit, mert nem vártak olyat tőle.

Ugyanakkor engem is felszólítottak, Bár én a jó tanulók közé tartoztam, úgy vettem észre, hogy még sohasem voltam olyan biztos a dolgomban, mint akkor. Úgy feleltem, mint a viz-

folyás. Ez bizonyosan azért volt, mert a másik kedvéért jól átismételtem a leckét.

Erre aztán én is kedvet kaptam a tanítgatáshoz, bár nagyon vágytam ki a többiekhez játszani.

Az eredmény az lett, hogy nekem csupa kitűnő bizonyítványom lett év végén és a gyenge tanuló osztálytársam is szépen levizsgázott, semmiből sem bukott meg, ami öröm volt neki is, meg a szüleinek is.

Öröm volt az nekem is. Még csak anyukának sem szóltam róla, hogy én így le tudtam mondani a játszásra szánt tízperceim némelyikéről. Pedig bizony ez így volt.

(Nagyvárad, 1924. aug. 28.) Kezeit csókolja!

Kovács Jolánka.

Drága Nagypó!

Én már tudok levelet írni, mert negyedik elemibe megyek most, de ezt a beszélgetést mégis a bátyámmal iratom meg, mert az ő írása jobban olvasható.

Itt a mi udvarunkban már nagyon, nagyon sok év óta lakik egy öreg bácsi. Mióta én ismerem, mindig fáj a ballába. De azért annyi

mesét meg játékot tud, hogy az csoda. Folyton mulattatja az udvarban levő gyerekeket.

A múlt héten aztán olyan nagyon megfájult a lába, hogy a lánya, akinél lakik, nem tudott mit csinálni vele, bevitte a kórházba.

Nekünk, gyerekeknek nagyon hiányzott ez a mindig jókedvű öreg ember. Összebeszéltünk, hogy bemegyünk hozzá a kórházba. Én eltettem részére az uzsonnára kapott süteményemet, egyik pajtásomnak volt tíz leje azon dohányt vett, a másik egy üveg kávét és kiflit kért a mamájától és így felpakolva bementünk a kórházba.

Mikor az öreg bácsi meglátott bennünket, nagyon megörült, messziről nevetett reánk. Hanem mikor előszedtük az enni és elfüstölni valókat, akkor nagyon komoly lett. Láttam, hogy a zsebkendője után nyul és a mi vidám öreg bácsink sirni kezd. A körülötte fekvő többi betegek is a szemüket törülgették.

— Köszönöm, gyermekeim, — mondta az öreg bácsi — az Isten fizessen meg a jószágokért. — Az ilyen csemetékből lesz az egészséges fa. — Ezt mi nem értettük, mire megy, de azóta mindennap felkeressük őt

Szives.

(Kolozsvár.)

Majmonidesz Matyi utánozza Öcsikét.

— Öcsike levele nagypóhoz.

Édes nagypókám! Nem tudom, hogy levelem reggel vagy este érkezik-e Kisbaczonba, de én azért ezzel kezdem: Adjon Isten jó reggelt, édes nagypókám s nagyanyókám! Velem kiáltja ezt Andris és Hanczika s a lengyel unokák is, akik ma reggel itt voltak nálunk s akár hiszi nagypóka, akár nem: egész délután a kisbacsoni nadselü nyaralásról beszélgettünk. Pesten már szeptember elején megkezdődött a tanítás, nem úgy, mint Kisbaczonban, szeptember vége felé s akár hiszi nagypóka, akár nem, oly csendesen ülök a padban, hogy a tanítóbácsi, aki hűséges olvasója az én nadselü gondolataimnak, nem akar hinni a szemének. Pedig ebben nincs semmi csoda, mert én amikor játszok — hát akkor játszok Isten igazában, amikor meg az iskolában vagyok, úgy figyelek, úgy rátapasztom a szememet a tanítóbácsira, hogy néha emiatt meg is zavarodik a tanítóbácsi. Igen, édes nagypókám, én szeretek járni iskolába, bár az idény egy igen kellemtelen osztálytársat kaptam, aki folyton fitymálja az én nadselü gondolataimat, hogy aszondja annál ő különbekezt termel, pedig csak utánoz, mégpedig rosszul, mert mindég azon járhatja az eszét, mint csináljon kárt felebarátjának. Ostoba majmoló ez a fiu, el is neveztük Majmonidesz Matyinak.

Hát csak hallgasson ide, nagypókám, milyen nadselüt gondolt a multkor ez a Majmonidesz Matyi. Egy reggel, amint az iskolába igyekeztem, látom, hogy néhány lépéssel elébb halad Hetyke Palkó osztálytársam, akinek a Hetyke

szintén csuf neve, mert hetykén félrecsapja a kalapját, hányja-vegi magát, még a könyveit is mindig hátra hányja-vegi a vállán, de még a tintatartóját is ott lógatja a hátán. Szándékosan meglássítom a lépteimet s úgy történt, hogy egyszerre csak mellettem termett Majmonidesz Matyi.

— Szervusz, te Nadselü Gondolat, üdvözölt csufondárosan Matyi. Nos, termett e ma éjjel nadselü gondolat?

— Tudod, Matyikám, mondtam én szerényen, én már lemondtam a nadselü gondolatokról a te javadra.

— Fölösleges, mondta ő, különbekezt termelek én tenálad. Nézz csak oda s rámutatott Hetyke Palkóra — látod Palkó hátán a tintatartót? Én csak ránéztem s már meg is van a nadselü gondolatom.

— Ki vele! — mondtam én.

— Szép csendesen utána surranok, úgy kihuzom a dugót, hogy észre nem veszi s míg az iskolába érünk, egy cseppig kifoly a tintája. Nem nadselü gondolat?

— Matyikám, mondtam én, ez nem nadselü gondolat, hanem kártevés. Drága most a tinta.

— Eh, belőled az irigység beszél, szolt ő, s már a háta mögé is lopódzott Palkónak s oly nadselü ügyesen huzta ki a dugót, hogy Palkó nem vette észre, nagy hetykén tovább sétált.

(Meglásd, nagypó, még cirkuszi bohóc lesz Matyiból, tudja, afféle szemfényvesztő, aki mindenféle kunsztokat csinál.)

Hát, ez így megvolt, ahogy volt (amint nagyapó szokta mondani a mesében), szépen besétáltunk az iskolába, de bizony egy csepp

tinta sem folyt ki utközben. Majmonidesz Matyi kissé kedvetlenül ült le az első padba (mint leg-

rosszabb tanuló érdemelte ki ezt a helyet), Hetyke Palkó meg közvetlen a Matyi háta mögé, vagyis sejtheti nagyapókám, hogy Palkó sem valami híres diák.

Nos, ülünk, ülünk a helyünkön, a tanító bácsi fel s alá sétálva magyaráz és vigyáz, hogy ki figyel, ki nem, ez azonban nem akadályozta meg Matyit, hogy akkorákat ne ásitson, mint egy ház. Az ám, ház, jóval nagyobb, mint amekkorát mi építettünk a kisbaconi kertben. Hát egyszerre mi történt? Nem történt egyéb, csak annyi, hogy Matyi hátradőlt, óriásit ásitott, s ugyanakkor a Hetyke Palkó tintatartóját a madzagnál fogva a nyaka közé rántotta. Igen, pont a nyaka közé, mint ahogy pesti magyarsággal szokták mondani.

Hej, szegény világ, vetett ágy, egyszerre csak felugrik Majmonidesz Matyi a helyéről, esze nélkül rohan ki a padból, ordít mint a sakál, amire meg is jegyeztem: Halljátok, Matyi most a sakált utánozza. — Dehogy, mondta egyik pajtásom: a szamarat utánozza. — Dehogy, mondta egy másik, mért utánozná ő a szamarat, amikor ő a szamarak királya.

Igy viccelődünk, édes nagyapókám s bizony, nem sajnáljuk Matyit, aki a nyakától a sarkáig egy poca volt. — No te végig malac, mordult rá a tanító bácsi, most már mehetsz fürdeni. Örülni fog a mamád.

Még csak annyit jegyzek meg, nagyapókám, hogy Majmonidesz Matyi azóta nem hengeg a nadselü gondolataival, de Hetyke Palkó sem lógatja a hátán a tintatartót.

És most bezárom a levelemet, de még kérdelem: mit csinál a Pajtás, a Paskala meg a Sajó kuta? Hát a malackák nőnek-e? Meggyógyult-e a Betyár lába? És mikor jönnek Pestre nagyapóék? Ó, siessenek és hozzanak sok-sok almát, mert itt egy almának tizezer kroncsi az ára.

Kézét csókolja

Öcsike.

Egetvivó György diák.

Regény a tizenhetedik századból.

— Irla: LIQETI ERNŐ. —

8.

— Georgius Farnos de regio oppido Felsőbánya!

Farnos György biztos lépésekkel ment a trónzsámoly elé. Meghajtotta magát illedelmesen és ügyelt a spanyol etikett betartására. Nem volt zavarban. Beszélgeteit ő már nagyobb urakkal is. Határozottan nagyobb ur volt például a bányapásztor, mégis egészen jól el tudott beszélgetni vele. A sok fényesség, arany, ezüst, az sem homályosította el nézését. Ő a biborból, a fényes parádéból nem látott egyebet, mint egy zsémbes öreg urat, aki talán nem is rosszindulatú, csak gyomorbaja van, betegség feküdt meg idegeit, de akinek meg lehet magyarázni a dolgok mibenállását.

Szónoki fordulattal kezdte. Előadta, hogy ő arról a vidékről jön, ahol a kincstár számára bányászok termelik ki az aranyat. Ezeknek fő kívánságuk, hogy a kincstárba mennél több arany kerüljön be. Ez egy bőven megrakott gyümölcsös fa, mely ezüst és arany gyümölcsöket érlel. De látott már a felséges ur egy olyan gyümölcsös fát, amely akkor is érlelni tud, ha kivágják a gyökerét és elveszik előle a napot? Nagy a Habsburgok birodalma, de ilyen fáról nem tudnak sem a tudósok, sem a kertészek. Már pedig Felsőbányán hozzá nem értők folytonosan csirájában fojtják a termést. E példalódzás után rátért arra Farnos, hogyha őfelsége magas színe elébe tesznek egy tál szőlőt, egy őszibarackot, meg tudná e különböztetni, hogy melyik termett katolikus vagy református ember kertjében? Ugy-e bár, hogy nem? Aminthogy azt sem tudná megkülönböztetni, hogy a szőlőt, amelyből a ragyogó színű bort szüretelik, német vagy magyar ember plántálta-e? Van jól megművelt szőlő és van rosszúl megművelt. Ezért hát fogadja kegyesen a felséges ur a felsőbányaiak kérését, mely itt adatik be a trón császárához és amelyben pontról-pontra elmondatik, hogy miként lehet a hű alattvalói lelkek kertészetét megmenteni.

A hibátlan latin dikció szemmel láthatólag tetszett a császárnak.

— Mi a foglalkozásod?

— Nekem nincs foglalkozásom, felséges uram.

— Mi az, nincs foglalkozásod? Hát lehetséges, hogy az én birodalmamban valakinek ne legyen foglalkozása?

— Most nincs foglalkozásom. Voltam diák, kovácmester, pandurhadnagy, bányász, magisztrátusnál settenkedő irástudó.

— Ha nem volnál református, itt tartanálak a kancelláriánál.

— Nem vagyok én református, felséges uram, de nem vagyok katolikus sem.

— Hát mi vagy? Zsidó vagy?

— Zsidó sem vagyok. Betű szerint a református hitben születtem, de nem azért védelmezem a reformátusok ügyét. Azért védelmezem, mert bántják őket s mert törvénysértés történt velük. Ha a katolikusokat bántanák, akkor őket védelmezném meg. Minden vallás egyforma az Uristen szemében.

A császár gyóntatójának, Vacabellának haragosan villant a szeme:

— Akinek nincs vallása, az eretnek. Aki eretnek, az istentagadó.

A császár biccentett a fejével.

— Megérdemelnéd, hogy ne teljesítsék a kérésed, mert te még a reformátusnál is rosszabb vagy. Te nem hiszel semmiben.

— Én ne hinnék — fortyant fel Farnos György — mármint hogy én nem?

S erre bőbeszédűen magyarázni kezdte, hogy ő minden vallásban hisz. Isten mindenható, jelenvaló.

Ahogy magyarázta szívvél és naivul, nem lehetett rá haragudni. A császár egyébként is jó kedvében volt.

— Furcsa szerzet vagy, barátom! Foglalkozásod nincs, vallásod nincs, talán még fajtád sincs. — Magyar vagyok!

— Hm. — Foglalkozásod nincs, vallásod nincs, latinul jól beszélsz, mi az akkor, ami magyar benned?!

— A nyelvem. A vágyódásom. Póri származásom. Családi közösségem. Barátaim, együttélésem. Mit mondjak, felséges ur? A gondolkodásom. Ha valami nagyon mélyen jön fel bennem, az nem jön latinul, sem németül. Mindig magyarul, az apám nyelvén szalad fel belőlem. És mit gondol, felséges uram? Ha egyszer sor kerül, hogy szídjam a fajtámat, hát azt is csak magyarul tudnám.

Ez a kérlelhetetlen, mindig mogorva és mindig epés arc, Lipót elnevelte magát. S mintha napsugár szaladt volna be a terembe. Láttatok már rézsutosan betáncolni napsugarat? A porszemek táncolnak, egyik beletáncol a másikba s a végén mindez egy összeolvadt, ragyogó aranyeső. Így táncolt át egyik porszem a másikhoz, odasugva egymásnak:

— A császár nevet.

Nagy dolog volt ez az udvar életében, ahol csak szigorúan ráncolt homlokok, szurós szemek divódtak. A császár elnevelte magát s a nevetés ragadós.

— Tetszel nekem, fiu! Hát olyan szép nyelv az a magyar nyelv?

(Folytatása következik.)

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Pótlórejtvény.

— Beküldte: Erdélyi Jolánka, Bözsike és Ilonka. —

— éla	— etü
— lma	— só
— iba	— ajos
— rany	— rma
— árga	— óta
— ár	— ag
— blak	

A kezdőbetűk egy régi magyar költő nevét adják.

Létrarejtvény.

— Beküldte: Magdó Vilma, Idus és Annus. —

K	F
E	Ö
L	R
E	CS
E	N
C	V

A betűk helyesen elrendezve egy híres magyar költő nevét adják.

Pótlórejtvény.

— Beküldte: Méri Mária és Erzsébet. —

— aba	— lma
— rvos	— ó
— árdás	— ánc
— ósza	— as
— lma	— nisz
— ge	— óra

A kezdőbetűk egy híres fejedelem nevét adják.

Névrejtvény.

— Beküldte: Kuntz Elek. —

Olga, Mária, Irén,
Simon, Ili, Nyerges.

E nevek kezdőbetűi helyesen összerakva egy híres magyar huszár nevét adják.

Kiadó bácsi postája belföldi előfizetőihez.

Habala Ilonka Cluj. Könyvre vonatkozó kérésedet teljesítettük. — Kézmárk Emil Kézdi vásárhely. Előfizetési díjad június 1-én lejárt.

Kiadó bácsi postája külföldi előfizetőihez.

Grünwald Pál Sárbogárd. A beküldött 102.000 m. koronát meqkaptuk. Ez összeggel Garai István, Németh János, Kovács László, Végh Géza és a Te előfizetési díjad ez év végéig ki van egyenlítő. — Tauszig Imre Sárbogárd. A beküldött 56.400 m. koronával Spitzer Irén és Fischer Dezső ez évi előfizetési díja és a részre küldött két könyv ára ki van egyenlítő. Csanády Sándor igazgató Sárbogárd. Rétey István, Jászkorajenő, részére a Cimborát visszamenőleg július 1-től megindítottuk és a beküldött 12.000 koronát jul. 1-től dec. 31-ig terjedő előfizetési díjául könyveltük el.

FÜRDŐSZAPPAN
Világábrán

Legjobb gyermekápoló Höfer

1. sz. gyermek
hintőpora

Höfer

Baby-crème. Kapható az összes patikákban, drogueriákban és illatszer-tárakban.

Köhögésnél, : **SIROMALT** használ! 000
 hurutnál, csak a **SIROMALT** Biztosan használ, ize jó,
 Patikában kapható!

A verseny állása!

A. Cimborá előfizetést gyűjtő versenyének feltételei szerint a Cimborá kiadóhivatala a lap minden egyes számában közölni köteles a következőket:

a) Mikor bocsájtatott ki az első iv.

Az első iv kibocsájtásának kelte 1924. júl. 24.

b) Számszerint de név nélkül, hogy az illető szám lapzárta napján hány gyűjtőiv érkezett vissza;

Visszaérkezett három gyűjtőiv.

Jelen számunk zárta napja 1924. szeptember 14.

c) számszerint az illető gyűjtő nevének és lakhelyének feltüntetése mellett, hogy hány olyan gyűjtőiv érkezett vissza, amely legalább 10 előfizetőt tartalmaz, akik egy évi előfizetési összegüket a Cimborá kiadóhivatalának beküldötték; Gyűjtőiv még nem érkezett vissza.

d) Hogy az illető lap zárásának napjától számítottan még hány nap van hátra, hogy leteljen az a 150 nap, amelynek esetén a versenyt, mint meddő versenyt le kell zárunk.

A verseny lezárásának napjáig még 98 nap van hátra.

A jelen számnak zárási napja 1924. szept. 14.

Bácsi, Néni ide figyelj!
 Palma kaucsuk sarkot viselj!

LEGSZEBB
 LEGJOBB
 LEGOLCSÓBB

KLISÉKET

a kolozsvári M i n e r v a R.-T. cinkografiai műintézete készíti.

Megrendeléseket fel-
 vesz a központi iroda

CLUJ—KOLOZSVÁR
 Str. Regina Maria 1.

• P U R G O •
 • B A Y E R •

A v a l ó d i
 Schicht „Szarvas” védjegyű szappan

kiméli értékes fehéreneműjét.

BERSON

GUMMI SAROK
 ÉS GUMMITALP
 a legjobb anyagból
 NINOSCEI MARKA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A CIMBORA képes heti gyermeklap előfizetési árai

1924. október hó 1-től az alábbiak:

Romániában	Csehországban
negyedévre . 90 leu	negyedévre . 20 ck.
félévre . . . 180 leu	félévre . . . 40 ck.
egész évre . 360 leu	egész évre . . 80 ck.

Jugoszláviában	Magyarországban
negyedévre 50 dinár	negyedévre 36000 K
félévre . . 100 dinár	félévre . . 72000 K
egész évre 200 dinár	egész évre 144000 K

Ausztriában	
negyedévre — 28000 osztr. korona	
félévre — — 56000 osztr. korona	
egész évre — 112000 osztr. korona	

A Cimborá előfizetési díjait az előfizető a következő helyeken fizetheti be:

Romániában

Arad, Barót, Bánffyuhnyad, Dés, Déva, Dicsőszentmárton, Fogaras, Gyergyószentmiklós, Gyulafehérvár, Kézdivásárhely, Kovászna, Lugos, Lupény, Maroshévíz, Marosvásárhely, Máramarossziget, Nagybánya, Nagyenyed, Nagykároly, Nagyszalonta, Nagyszeben, Nagyvárád, Petrosény, Segesvár, Szászrégen, Székelykeresztúr, Székelyudvarhely, Temesvár, Torda, Vajdahunyad, Vulcán és Zilah városokban három havonta megbízottunk, *Bihari József* nyug. póstafelügyelő személyesen jelentkez az előfizetési díjakért.

Ugyancsak személyesen megbízottaink veszik fel az előfizetési díjakat:

Kolozsvárott a Lloyd Express hirdetési iroda, *Brassóban* Krafft János, a Brassói Lapok pénzeszedője,

Sepsiszentgyörgyön Szász Jenő, *Csikszentadán* Orbán Balázs, a Ganz-féle villamossági r. t. tisztviselője.

Minden más romániai városban vagy faluban lakó előfizetőink előfizetési díjaikat küldjék be postautalványon a Cimborá kiadóhivatalának, Satu-Mare.

Csehországban

az előfizetési díjak a Cimborá kiadóhivatalának a Szlovák Általános Hitelbank kosicei fiókjánál lévő számlájára az alábbi pénzintézetknél fizethető be:

Beregsas: Beregmegyei Gazdasági Bank r.-t.

Helméc: Bodrogközi Bank r.-t.

Hlohovec: Galgóczi Hitelintézet.

Illava: Illavai Hitelbank.

Lucenec: Nógrádmegyei Népbank.

Michalovce: Nagymihály Kereskedelmi és Hitelbank r.-t.

Mukacevo: Beregmunkácsi Bank r.-t.

Nitra: Nyitrai Takarékbank r.-t.

Nove-Mesto: Elő Vágújhelyi Bank r.-t.

Nove-Zámky: Érsekújvári Népbank r.-t.

Presov: Éperjesi Bankegyelet.

Roznava: Roznyói Bank r.-t.

Sevljus: Nagyszőlősi Hitelintézet.

Sp. Nova-Ves: Szepes-Íglói Hitelbank r.-t.

Trencin: Trencsényi Hitelbank r.-t.

Magyarországon
a Cimborá kiadóhivatalának a Magyar román faértékesítő r.-t.-nél (Debreczen, Piac-utca 42.) lévő számlája javára postautalványon.
Ausztriában a Wiener Bankvereinnak a »Szabadsajtó« Buchdruckerei und Zeitungsverlag A. G. in Satu-Mare (Rumänien) számlája javára.

Jugoszláviában

Kurir hirlap és könyvterjesztő vállalatnál Subotica (Szabadka). A »Kurir« Jugoszláviában a Cimborá egyedárusítója és főbizománya.

A Cimborá könyvosztálya raktárról szállít irodalmi értékű ifjúsági könyveket. Jelenleg az alábbi könyveket szállíthatjuk:

A ma költői	8 lei.
Balázs Ferenc: Mesefolyam	50 "
Benedek Elek: Katalin	80 "
" " : Zsuzsika könyve	65 "
" " : Galambok	65 "
" " : Ócsika könyve	60 "
" " : Rókané komámasszony	55 "
" " : Többsincs királyfi	40 "
" " : Híres erdélyi magyarok	40 "
" " : Óh szép ifjúságom	55 "
Benedek Elek: Cimborá 1923. I. félév	150 "
" " : Cimborá 1923. II. félév	150 "
Butykó: Törvénytörvények. (Cserkész-törvények.)	12 "
Chun: Mély tengerek világa	180 "
Cooper: A vadfogó	95 "
Dienes Jenő: Magduska mesés könyve	60 "
Esopus: Háromszáz meséje	120 "
Ewald: Állatok	70 "
Ezeregy éjszaka meséi	105 "
Farkas Gy.: A táborfűz üzen. Cserkészbeszélések	12 "
" " : Forrongó lelkek. Regény	40 "
Gaál Mózes: Három kenyeres pajtás	65 "
" " : Az utolsó lantos	55 "
Hankó Vilmos: Universum VI.	260 "
" " : " VII.	260 "
" " : " VIII.	260 "
" " : " IX.	260 "
Kertész Mihály: Senki Tamás története	50 "
" " : Szökés a teknőben	75 "
Mark Twain: Tamás urfi mint detektív	105 "
May Károly: A félelmetes	145 lei
" " : A Skipetárok földjén	130 "
Molnár Ferenc: Pál-ufcai fiúk	130 "
Monoky Sándor: Tündérmese	25 "
Münchhausen: Meséi	80 "
Radványi K.: Napsugár leventék	10 "
Sebők Zsigmond: Csufora Jancsi kalandjai	130 "
Sven Hedin: Az északi sarktól a déli sarkig	170 "
Sziklay Ferenc: Hangzatka	80 "
Szondy György: Börme	80 "
Sztrilich-Kóczy: Tábori munkák	12 "
" " : Cserkész segítségnyújtás	8 "
Térképismeretek 24 képpel	12 "
Verne Gyula: Egy sorsjegy	105 "
Verne Gyula: A francia zászló	105 lei.
" " : Begum 500 milliója	120 "
" " : Utazás a hold körül	130 "

A fenti könyveket a pénz előzetes beküldése vagy utánvétel ellenében szállítjuk. Száz leu értékű rendelésen felül a postaköltséget mi fizetjük, azon aluli rendeléseknél 6 leu postaköltséget számítottunk fel.

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ
»SZABADSÁJTÓ KÖNYVNYOMDA ÉS LAPKIADÓ R.-T. BAI MAI«
A SZERKESZTÉSÉRT DÉNES SÁNDOR FELEL.
A BZINES OIMLAPOKAT ÓOSVÁR REZSŐ RAJZOLTA